

การวิเคราะห์เปรียบเทียบอุปลักษณ์เชิงพื้นที่ของคำว่า “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทย A Comparative ana Lysis of the Spatial Metaphors of the Word “Heart” in Chinese and Thai

ภาณุเดช จริยฐิตินันท์^{1*}

Phanudet Jariyathitinant^{1*}

¹สาขาวิชาภาษาศาสตร์และนิรุกติศาสตร์จีน คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฮยหลงเจียง สาธารณรัฐประชาชนจีน
Chinese Linguistics and Philology, Literature College, Heilongjiang University, P.R. China, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : kuwenwong@gmail.com

DOI : 10.14456/jasrru.2025.27

Received : April 9, 2025; Revised : May 18, 2025; Accepted : May 19, 2025

บทคัดย่อ Abstract

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งวิเคราะห์และเปรียบเทียบอุปลักษณ์เชิงพื้นที่ของคำว่า “心 [ซิน] ใจ” ในภาษาจีน และ “ใจ” ในภาษาไทย ภายใต้กรอบแนวคิดอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน โดยอาศัยคลังข้อมูลภาษาจีนและภาษาไทยเป็นแหล่งข้อมูลหลักในการรวบรวมตัวอย่างผ่านคำค้น “心 [ซิน] ใจ” และ “ใจ” จากนั้นจึงวิเคราะห์ตามแนวคิดพื้นที่สามมิติ ได้แก่ มิติของเส้น (หนึ่งมิติ) พื้นผิว (สองมิติ) และภาชนะ (สามมิติ) ผลการศึกษาพบว่าทั้งสองภาษามีลักษณะร่วมกันในการใช้อุปลักษณ์เชิงพื้นที่เพื่ออธิบายมโนทัศน์ “ใจ” อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ยังปรากฏความแตกต่างบางประการ โดยเฉพาะในมิติหนึ่งมิติซึ่งพบเฉพาะในภาษาจีน ขณะที่มิติที่สองและสาม แม้จะมีแนวโน้มในการเปรียบ “ใจ” เป็นพื้นที่ในลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่กลับใช้คำและความหมายที่มีทั้งความใกล้เคียงและแตกต่างกัน อันสะท้อนให้เห็นถึงกลไกการรับรู้ร่วมของมนุษย์ในการจัดระเบียบความเข้าใจต่อสิ่งนามธรรมผ่านมโนทัศน์เชิงพื้นที่ ตลอดจนแสดงอิทธิพลของบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่หล่อหลอมมโนทัศน์เฉพาะในแต่ละภาษา ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาด้านภาษาศาสตร์ปริชาน การเรียนการสอนภาษาจีนและภาษาไทย ตลอดจนการแปลระหว่างสองภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ (Keywords) : ภาษาศาสตร์ปริชาน, อุปลักษณ์มโนทัศน์, มโนทัศน์ “ใจเป็นพื้นที่”, ภาษาจีนและภาษาไทย, การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ

Abstract

This study aims to analyze and compare the spatial metaphors of the word “心 [xīn]” in Chinese and “ใจ [jai]” in Thai within the framework of Conceptual Metaphor Theory proposed by Lakoff and Johnson. The research draws on Chinese and Thai language corpora, using the keywords “心 [xīn]” and “ใจ [jai]” to collect data samples. The analysis is based on a three-dimensional spatial metaphor model: line (one-dimensional), surface (two-dimensional), and container (three-dimensional). The findings reveal that both languages share common characteristics in employing spatial metaphors to conceptualize the notion of “mind/heart.” However, some differences are also observed—particularly the one-

Citation : Jariyathitinant, P. (2025). A Comparative ana Lysis of the Spatial Metaphors of the Word “Heart” in Chinese and

Thai. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 73–88. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.27>

dimensional metaphor, which appears exclusively in Chinese. While the two- and three-dimensional metaphors tend to exhibit similar spatial conceptualizations in both languages, variations in lexical choices and semantic interpretations remain evident. These findings reflect a shared cognitive mechanism through which humans structure abstract understanding via spatial metaphors, while also highlighting the influence of sociocultural contexts in shaping language-specific conceptualizations. This study contributes to the fields of cognitive linguistics, Chinese and Thai language education, and translation between the two languages.

Keywords : Cognitive Linguistics, Conceptual Metaphor, "THE HEART IS SPACE", Chinese and Thai, Contrastive Study

บทนำ (Introduction)

อุปลักษณ์เป็นกลไกทางปริชาณที่สำคัญซึ่งมนุษย์ใช้ในการทำความเข้าใจแนวคิดนามธรรมผ่านการเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมและคุ้นเคย ทฤษฎีอุปลักษณ์มโนทัศน์ นำเสนอโดยเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 2016) อธิบายว่า อุปลักษณ์ไม่ใช่เพียงเครื่องมือทางภาษา แต่เป็นโครงสร้างทางความคิดที่ทำหน้าที่ถ่ายโอนมโนทัศน์จากวงความหมายหนึ่ง (วงความหมายต้นทาง) ไปสู่อีกวงความหมายหนึ่ง (วงความหมายปลายทาง) ผ่านกระบวนการเชิงเปรียบเทียบ งานวิจัยจำนวนมากชี้ว่า ระบบความคิดของมนุษย์มีพื้นฐานอยู่บนอุปลักษณ์ และอุปลักษณ์ยังปรากฏในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องโดยที่ผู้ใช้ภาษาอาจไม่รู้ตัว (คยอง อิน ปาร์ค, 2558; ชัซวดี ศรลัมพ์, 2548; Shu, 2000) ในทำนองเดียวกัน Chen (2005) และ Li (2008) อธิบายว่า อุปลักษณ์ทำหน้าที่ถ่ายโอนการรับรู้จากหมวดความหมายต้นทางที่เป็นรูปธรรมไปยังหมวดความหมายปลายทางที่เป็นนามธรรม ขณะที่ Wu (2011) ชี้ให้เห็นว่า อุปลักษณ์ไม่ได้เป็นเพียงการขยายความหมายจากหมวดหนึ่งไปสู่อีกหมวดหนึ่งแต่เพียงเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างหมวดมโนทัศน์ต่าง ๆ อันสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดที่ซับซ้อนของมนุษย์ Fan et al. (2008) ยังเน้นว่า อุปลักษณ์เป็นหนึ่งในวิธีการสำคัญในการขยายความหมายของคำในภาษา ซึ่งส่งเสริมการเกิดความหมายพหุและทำให้ภาษามีความหลากหลายในเชิงมโนทัศน์

ในกรณีของคำว่า “心 [ซิน] ใจ” ในภาษาจีน และ “ใจ” ในภาษาไทย ซึ่งเดิมมีความหมายในระดับสรีรวิทยาว่าเป็นอวัยวะที่ควบคุมระบบไหลเวียนโลหิต ทั้งสองคำได้ถูกขยายขอบเขตความหมายให้ครอบคลุมเรื่องอารมณ์ ความคิด และเจตคติของมนุษย์ โดยอาศัยกระบวนการอุปลักษณ์ งานวิจัยจำนวนมากได้ศึกษาการใช้และโครงสร้างของอุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับคำดังกล่าวในระดับมโนทัศน์ (Dai & Yu, 2019; Fan et al., 2008; Wang, 2001) รวมถึงการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบข้ามภาษาและวัฒนธรรม (คยอง อิน ปาร์ค, 2558; ซือฉี เหยา, 2564; เหยา ซือฉี, 2563; Lu, 2018; Yao, 2020) อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่เปรียบเทียบอย่างเป็นระบบระหว่างภาษาจีนและภาษาไทย โดยเฉพาะในบริบทของการจัดโครงสร้างความหมายผ่านกรอบเชิงพื้นที่ ยังคงมีอยู่อย่างจำกัด บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “心 [ซิน] ใจ” และ “ใจ” โดยใช้กรอบแนวคิดของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน ผนวกกับแนวคิดมโนทัศน์เชิงพื้นที่สามมิติ ได้แก่ หนึ่งมิติ (เส้นตรง), สองมิติ (พื้นผิวราบ) และสามมิติ (ภาชนะ) เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างในการรับรู้ความหมายของคำดังกล่าวในแต่ละภาษา ซึ่งสะท้อนรูปแบบการคิดของผู้ใช้ภาษาจีนและไทยในบริบททางวัฒนธรรมเฉพาะตน

Citation : ภาณุเดช จริยธิตินันท์. (2568). การวิเคราะห์เปรียบเทียบอุปลักษณ์เชิงพื้นที่ของคำว่า “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทย. วารสารราช

ภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 73–88. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.27>

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบอุปลักษณ์เชิงพื้นที่ของคำว่า “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทยจากตัวอย่างที่พบในคลังข้อมูลของทั้งสองภาษา โดยจำแนกการวิเคราะห์ลักษณะของมโนทัศน์เชิงพื้นที่ออกเป็นสามมิติ

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาการใช้อุปลักษณ์เชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับ “ใจ” โดยสามารถจำแนกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การวิจัยอุปลักษณ์เชิงพื้นที่ของ “ใจ” เฉพาะในภาษาจีน และ 2) การวิจัยอุปลักษณ์เชิงพื้นที่ของ “ใจ” ในภาษาจีนเปรียบเทียบกับภาษาอื่น

งานวิจัยทั้งหมดนี้ใช้ทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 2016) เป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิเคราะห์ โดยเฉพาะในการศึกษาการใช้อุปลักษณ์เชิงพื้นที่ของคำว่า “ใจ” ในภาษาจีน ซึ่งมุ่งเน้นการเปรียบเทียบแนวคิดนามธรรมของ “ใจ” กับลักษณะเชิงพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม โดยให้น้ำหนักกับการมอง “ใจ” เป็นพื้นที่สามมิติ (Dai & Yu, 2019; Wang, 2001) นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่ขยายการวิเคราะห์ไปสู่การเปรียบเทียบกับภาษาอื่น เช่น ภาษารัสเซียและภาษาไทย (เหยา ซือฉี, 2563; Lu, 2018) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แม้ภาษาจีน ภาษารัสเซีย และภาษาไทย จะอยู่ในตระกูลภาษาที่แตกต่างกัน (ภาษาจีนและอยู่ในตระกูลภาษากลุ่มจีน-ทิเบต ภาษารัสเซียอยู่ในตระกูลภาษากลุ่มอินโด-ยูโรเปียนส่วนภาษาไทยอยู่ในตระกูลภาษากะได (Changmai et al., 2023; Lu, 2018) แต่ทั้งสามภาษาต่างมีการใช้อุปลักษณ์ที่เปรียบ “ใจ” กับพื้นที่ในลักษณะคล้ายคลึงกัน

งานวิจัยฉบับนี้ดำเนินการศึกษาบนพื้นฐานของงานวิจัยก่อนหน้า โดยอาศัยทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษาจีนและภาษาไทย พร้อมทั้งใช้แนวทางการวิเคราะห์พื้นที่สามมิติตามแนวทางการวิจัยที่เคยมีการศึกษาไว้ (Dai & Yu, 2019; Lu, 2018; Wang, 2001) รวมทั้งยังได้รวบรวมงานวิจัยที่มีข้อมูลสัมพันธ์กับพื้นที่สามมิติจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ (คยอง อิน ปาร์ค, 2558; ซือฉี เหยา, 2564; Yao, 2020) นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างสองภาษาดังกล่าวอย่างเป็นระบบและครบถ้วนยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านอุปลักษณ์เชิงพื้นที่ของคำว่า “ใจ” รวมทั้งงานวิจัยที่มีข้อมูลเกี่ยวเนื่องกับหัวข้องานวิจัยทั้งในภาษาจีนและภาษาไทย
2. การสำรวจข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การบัญญัติความหมายของคำศัพท์และหลักเกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีน

2.1 ข้อมูลภาษาจีนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ถูกรวบรวมจากคลังข้อมูลภาษาจีนสมัยใหม่ของมหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง (BLCU Chinese Corpus: BCC) ผ่านการสืบค้นทางเว็บไซต์ เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568 โดยใช้คำว่า “心 [ซิน] ใจ” เป็นคำสำคัญในการสืบค้น เพื่อให้ได้ตัวอย่างจากหลากหลายแหล่งที่มาของข้อมูล จึงไม่จำกัดประเภทแหล่งที่มาของประโยคในการสืบค้น ทั้งนี้ได้ประมวลผลประโยคจำนวนทั้งสิ้น 5,000 ประโยค ก่อนทำการคัดเลือกเฉพาะประโยคที่สะท้อนอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ด้านพื้นที่ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในงานวิจัยต่อไป

2.2 ข้อมูลภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัยนี้ถูกรวบรวมจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Thai National Corpus: TNC) โดยสืบค้นผ่านเว็บไซต์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2568 โดยใช้คำว่า “ใจ” เป็นคำค้นหลัก ประมวลผลได้จำนวน 5,000 ประโยค ก่อนคัดกรองประโยคที่ซ้ำซ้อนหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยออกไป โดยคัดเลือกเฉพาะประโยคที่สะท้อนอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ด้านพื้นที่ในภาษาไทยมาทำการวิเคราะห์

2.3 การบัญญัติความหมายของคำศัพท์และหลักเกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีน

การบัญญัติความหมายของคำศัพท์ทั้งความหมายตามรูปคำศัพท์และความหมายตามพจนานุกรมในงานวิจัยฉบับนี้ใช้พจนานุกรมทั้งสิ้น 4 เล่ม รวมทั้งเกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนด้วยอักษรวิธีไทย 1 เล่ม ดังนี้

2.3.1 ภาษาไทย ใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ม.ป.ป.) เป็นตัวกำหนดความหมายของคำ

2.3.2 ภาษาจีน ใช้พจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่ ฉบับพิมพ์หนังสือด้วยอ (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2546), พจนานุกรมไทย-จีน ฉบับสมบูรณ์ทันสมัย (ชีว ชิววัน, 2563) และพจนานุกรมสำนวนจีน ฉบับสมบูรณ์ พิมพ์ครั้งที่ 3 (Mei, 2017) เป็นตัวกำหนดความหมายของคำ

2.3.3 หลักเกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีน ใช้เกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทย (สำนักนายกรัฐมนตรีย, 2543) เป็นหลักในการถ่ายทอดเสียงคำศัพท์ภาษาจีนที่ปรากฏในงานวิจัยฉบับนี้

3. การคัดเลือกข้อมูล

3.1 คัดเลือกข้อมูลเฉพาะคำว่า “心 [ซิน] ใจ” ในภาษาจีน และ คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย จากประโยคตัวอย่างจำนวน 5,000 ประโยคต่อภาษา โดยมุ่งเน้นการใช้ในลักษณะของอุปลักษณะเท่านั้น ทั้งนี้ งานวิจัยนี้จะไม่ศึกษาตัวอย่างที่แสดงความหมายเชิงประจักษ์ของคำว่า “ใจ” และคำว่า “心 [ซิน] ใจ” เช่น คำว่า “心脏 [ซินจั้ง] หัวใจ” และ “心跳 [ซินเทียว] หัวใจเต้นแรง” ในภาษาจีน หรือคำว่า “หัวใจ” และ “ใจเต้น” ในภาษาไทย

3.2 คัดเลือกเฉพาะตัวอย่างประโยคที่มีคำว่า “心 [ซิน] ใจ” ในภาษาจีน และคำว่า “ใจ” ในภาษาไทย โดยปรากฏร่วมกับคำที่มีคุณสมบัติทางความหมายเกี่ยวกับพื้นที่เท่านั้น โดยในภาษาจีนยกตัวอย่างคำว่า “内心 [เน่ยซิน] ภายในจิตใจ; ในหัวใจ”, “心外 [ซินไ่ว] นอกใจ หรือ ภายนอกของหัวใจ” ให้ความหมายเชิงไม่ให้ความสำคัญหรืออยู่นอกสายตา” เป็นต้น และในภาษาไทยยกตัวอย่างคำว่า “ในใจ” “นอกใจ” เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ทำการคัดเลือกประโยคตัวอย่างจากทั้งภาษาจีนและภาษาไทยแล้ว จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ความหมายเชิงเปรียบเทียบของคำว่า “心 [ซิน] ใจ” ในภาษาจีน และคำว่า “ใจ” ในภาษาไทย ในบริบทของการใช้อุปลักษณะซึ่งสะท้อนมนทัศน์เชิงพื้นที่ โดยการวิเคราะห์อุปลักษณะเชิงพื้นที่นี้แบ่งออกเป็นสามมิติ โดยใช้แนวคิดอุปลักษณะเชิงมนทัศน์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละภาษา จากนั้นจึงดำเนินการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของอุปลักษณะเชิงพื้นที่ในภาษาจีนและภาษาไทย

5. การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

Citation : ภาณุเดช จริยธิตินันท์. (2568). การวิเคราะห์เปรียบเทียบอุปลักษณะเชิงพื้นที่ของคำว่า “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทย. วารสารราช

ภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 73–88. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.27>

เมื่อได้ดำเนินการเปรียบเทียบผลการศึกษาระหว่างสองภาษาจนสามารถระบุลักษณะร่วมและความแตกต่างที่สะท้อนบริบทเฉพาะของแต่ละภาษาแล้ว จึงนำผลการศึกษาดังกล่าวไปวิเคราะห์เทียบเคียงถึงความสัมพันธ์กับทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเชื่อมโยงเชิงวิชาการอย่างเป็นระบบ ก่อนเสนอแนวทางการศึกษาต่อยอดที่สามารถขยายขอบเขตความรู้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

อุปลักษณมโนทัศน์ “ใจเป็นพื้นที่” สะท้อนการรับรู้ร่วมกันของผู้ใช้ภาษาจีนและภาษาไทยในการจัดระเบียบองค์ความรู้เกี่ยวกับ “ใจ” ผ่านมโนทัศน์เชิงพื้นที่ โดยต่างมองว่า “ใจ” มิใช่เพียงสิ่งที่เป็นนามธรรม หากแต่สามารถเปรียบได้กับพื้นที่ที่มีตำแหน่ง ขอบเขต หรือคุณลักษณะทางกายภาพ เช่น ความยาว ความเล็ก ความหนา ความสูง หรือเป็นภาชนะรองรับความรู้สึกและความคิด ซึ่งแสดงออกผ่านโครงสร้างอุปลักษณมโนทัศน์ในลักษณะหนึ่งมิติ สองมิติ และสามมิติ แม้ว่าทั้งสองภาษาจะมีแนวโน้มการใช้มโนทัศน์พื้นที่ในทิศทางที่คล้ายคลึงกัน แต่อุปลักษณบางประการยังสะท้อนความแตกต่างเชิงความหมายที่น่าสนใจ งานวิจัยนี้จึงแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสามส่วนตามลักษณะมิติของพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. อุปลักษณเชิงพื้นที่ในลักษณะหนึ่งมิติ

“心 [ซิน] ใจ” ในภาษาจีนสามารถถูกมองในลักษณะของพื้นที่หนึ่งมิติ ซึ่งมีลักษณะคล้ายเส้นตรง และมีคุณสมบัติเชิงมิติ เช่น ความยาว ความสั้น หรือความหนาบาง (Dai & Yu, 2019; Wang, 2001) อุปลักษณในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นว่า “ใจ” ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของเส้นตรงที่สื่อถึงความต่อเนื่องและการเอาใจใส่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1 “心 [ซิน] ใจ” ในภาษาจีนถูกมองว่าเป็นเส้นตรง

ภาษาจีนมีแนวคิดว่า “心 [ซิน] ใจ” เป็นพื้นที่หนึ่งมิติ มีลักษณะเหมือนกับเป็น “เส้นตรง” ดังตัวอย่างประโยคดังต่อไปนี้

- 只要像龙主任那样做人做事，群众就会和我们一条心。（BBC，《人民日报》，2002年）

ตราใบใดที่ประพฤติตนและทำงานเหมือนผู้อำนวยการหลง ผูกพันก็จะเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (รวมใจเป็นเส้นเดียวกัน) กับพวกเรา (BBC, หนังสือพิมพ์ประชาชน ปี 2545)

- ส่วนในระหว่างขุนนางด้วยกันพึงมีความสามัคคี เป็นเอกจิตเอกฉันท์ น้ำหนึ่งใจเดียว อย่าให้มีวาทาโทสาถุษาถือเปรียบขัดแย้งแย้งกันให้เสียราชการแผ่นดินไป (TNC, ACSS094)

ดังตัวอย่างที่ (1) และ (2) นั้น อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ใจมีลักษณะที่แตกต่างกัน เนื่องด้วยคำว่า “一条心 [อีเลียวซิน] เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน; เป็นเอกภาพเอกจิต” ในภาษาจีนมีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า รวมใจเป็นเส้นเดียวกัน ในขณะที่ภาษาไทยใช้สำนวนว่า “น้ำหนึ่งใจเดียว” ซึ่งมีความหมายว่า มีความคิดเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีการเปรียบบุคคลเป็นลักษณะของน้ำ แม้มากจากต่างที่ก็สามารถรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน

1.2 “心 [ซิน] ใจ” ในภาษาจีน การมองปริมาณเชิงมิติหรือขนาดทางกายภาพของเส้น

หนึ่งในความแตกต่างระหว่างภาษาไทยและภาษาจีนคือ ภาษาจีนรับรู้ “心 [ซิน] ใจ” ในลักษณะของเส้นตรงหนึ่งเส้น ซึ่งส่งผลให้เกิดคำที่สะท้อนลักษณะทางกายภาพของเส้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- 我这不欺人的寸心惟天可表，你为什么定要我堕入五里雾中？（BBC，作者：莎士比亚，作品名称：《错误的喜剧》）

ข้าซึ่งใจ (ใจนี้) ที่บริสุทธิ์ที่ไม่กลัวล่อลวงใคร สวรรค์เท่านั้นที่จะเป็นพยานได้ โยท่านจึงต้องผลักข้าให้ตกอยู่ในม่านหมอกอันมืดมน? (BBC, ผลงานของ: เซกสเปียร์, ชื่อเรื่อง: The Comedy of Errors)

- 4) 维吾尔医医院的大夫很耐心，很**细心**，也很朴实。（BBC, 微博）

แพทย์ของโรงพยาบาลแพทย์อุยกูร์มีความอดทน สุขุมรอบคอบ (ใจ (เส้น) เล็ก) และซื่อสัตย์เรียบง่ายมาก (BBC, Weibo)

- 5) 如果图方便从左门下车，随时都有可能出现来车把门撞坏或伤人的危险。不要“**粗心大意**”。（BBC, 科技文献）

หากต้องการความสะดวกโดยลงจากรถทางประตูซ้าย ก็อาจเกิดอันตรายจากรถที่วิ่งมาและทำให้ประตูเสียหายหรือมีผู้ได้รับบาดเจ็บได้ทุกเมื่อ อย่าได้ประมาทเลินเล่อ (ใหญ่ชะล่าใจ) (BBC, เอกสารทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี)

- 6) 难怪革命了一辈子的爸爸和我“**语重心长**”的说，世界上最著名的手表就欧米伽和劳力士呢。（BBC, 微博）

ไม่แปลกใจเลยที่พ่อซึ่งอุทิศตนให้กับการปฏิวัติตลอดชีวิต ได้กล่าวกับข้าด้วยน้ำเสียงจริงจังและเปี่ยมด้วยความหมาย (คำพูดหนักใจยาว) ว่า นาฬิกาที่มีชื่อเสียงที่สุดในโลกก็คือ โอเมกา และ โรเล็กซ์ (BBC, Weibo)

ภาษาจีนมีมโนทัศน์ว่า “心 [ซิน] ใจ” เป็นเส้นตรงหนึ่งเส้น ซึ่งมีลักษณะ ยาว-สั้น หรือ หนา-บาง เป็นต้น จึงทำให้เกิดคำที่สะท้อนคุณลักษณะนี้ เช่น ตัวอย่างที่ (3) “寸心 [ชุนซิน] ภายในจิตใจ; ในใจ” มีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า ใจนี้ (นิ้วที่ใช้เป็นมาตรฐานวัด) เนื่องด้วยมีคำว่า “寸 [ชุน] นิ้ว (นิ้วที่ใช้เป็นมาตรฐานวัด)” เข้าประกอบในคำนี้ ตัวอย่างที่ (4) “细心 [ซีซิน] คิดละเอียดรอบคอบ คิดสุขุม” มีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า ใจ (เส้น) เล็ก เนื่องด้วยมีคำว่า “细 [ซี] เล็ก (สิ่งของที่เป็นลำหรือเป็นเส้น)” เข้าประกอบในคำนี้ ตัวอย่างที่ (5) “粗心大意 [ชุนซินต้าอี้] ไม่รอบคอบ ไม่ละเอียด” มีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า ใจ (เส้น) ใหญ่ชะล่าใจ โดยมีคำว่า “粗 [ชู] หนาดัดค่อนข้างใหญ่ (สิ่งของที่เป็นสายหรือเป็นเส้นยาว)” เข้าประกอบในสำนวนนี้ ตัวอย่างที่ (6) “语重心长 [อู๋จิงซินฉัง] คำพูดจริงใจ ความรู้สึกลึกซึ้ง” มีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า คำพูดหนักใจยาว โดยคำว่า “长 [ฉัง] ยาว” เข้าประกอบในสำนวนนี้

เมื่อพิจารณาจากตัวอย่างทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า ภาษาไทยไม่มีมโนทัศน์เชิงหนึ่งมิติเหมือนในภาษาจีน โดยพจนานุกรมภาษาไทยไม่ได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับมโนทัศน์ลักษณะนี้ และไม่ปรากฏการใช้อุปลักษณ์ในลักษณะดังกล่าว ภาษาไทยมักใช้อุปลักษณ์แบบอื่นในการอธิบาย เช่น “น้ำหนึ่งใจเดียว” ซึ่งสื่อถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในขณะที่ภาษาจีนให้ความสำคัญกับเส้นตรง ซึ่งสะท้อนถึงความต่อเนื่องและความสัมพันธ์ทางใจอย่างชัดเจน

ตารางที่ 1 ลักษณะอุปลักษณ์เชิงพื้นที่แบบหนึ่งมิติของคำว่า “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทย

ภาษาจีน	ภาษาไทย
1. “心 [ซิน] ใจ” ถูกมองว่าเป็นเส้นตรงหนึ่งเส้น ดังปรากฏคำว่า “一条心 [อีเถียวซิน] รวมใจเป็นเส้นเดียวกัน” 2. เมื่อภาษาจีนมองว่า “心 [ซิน] ใจ” มีลักษณะเป็นเส้นตรง จึงเกิดคำที่สะท้อนลักษณะทางกายภาพของเส้น เช่น ยาว-สั้น หรือ หนา-บาง จึงปรากฏคำและสำนวนดังต่อไปนี้ เช่น “寸心 [ซุนซิน] ใจนี้ว (นิ้วที่ใช้เป็นมาตรฐานวัด)”, “细心 [ซีซิน] ใจเล็ก”, “语重心长 [อีว้จิงซินฉัง] คำพูดหนักใจยาว เป็นต้น	1. ภาษาไทยไม่ปรากฏมโนทัศน์เชิงหนึ่งมิติแบบในภาษาจีน โดย ภาษาไทยมักใช้อุปลักษณ์แบบอื่นในการอธิบายแทน เช่น “น้ำหนึ่งใจเดียว” 2. เมื่อภาษาไทยปรากฏมโนทัศน์การมอง “ใจ” เป็นเส้นตรง จึงไม่ปรากฏคำที่แสดงลักษณะทางกายภาพของเส้นแบบในภาษาจีน

2. อุปลักษณ์เชิงพื้นที่ในลักษณะสองมิติ

มโนทัศน์อุปลักษณ์ “ใจ” ไม่เพียงแต่ถูกรับรู้ในฐานะพื้นที่หนึ่งมิติเท่านั้น หากยังถูกรับรู้ในฐานะว่าเป็นพื้นที่สองมิติหรือพื้นที่ราบอีกด้วย โดยแสดงออกผ่านลักษณะที่เป็นแผ่นหรือพื้นผิวราบ ซึ่งตามหลักการของพื้นที่สองมิตินั้นประกอบด้วยความยาว (แกน X) และความกว้าง (แกน Y) ซึ่งแผ่ขยายออกในแนวระนาบโดยรอบ (Lu, 2018) และในทางภาษาศาสตร์ มนุษย์มักถ่ายโอนภาพของพื้นที่ราบนี้ไปยัง “ใจ” โดยมีการแสดงอุปลักษณ์ให้ใจเปรียบเสมือนวัตถุที่เป็นพื้นผิวราบ เช่น แผ่นหิน แผ่นไม้ แผ่นกระดาษ เป็นต้น ซึ่งอุปลักษณ์ในลักษณะนี้ช่วยให้เข้าใจและถ่ายทอดแง่มุมต่าง ๆ ภายในจิตใจเชิงนามธรรมให้เป็นเชิงรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น

- 7) 谢谢亲爱的我们小星的一片心，也是大家的一片心，谢谢迩一直的陪伴。辛苦了。
 (BBC, 微博)
 ขอบคุณเสียซึ่งที่รักสำหรับหัวใจ (แผ่นใจหนึ่งแผ่น) ของคุณและหัวใจ (แผ่นใจหนึ่งแผ่น) ของทุกคน และขอบคุณที่อยู่กับฉันเสมอ ขอบคุณสำหรับการทำงานหนักของคุณ (BBC, Weibo)
- 8) 沉重的脚步声敲在夕雾心版上.....他要走了?
 (BBC, 主演: 林芷薇, 剧名: 《吹雪公主》, 1997 年)
 เสียงฝีเท้าหนักๆ กระแทกลงบนหัวใจ (แผ่นใจหนึ่งแผ่น) ของซีอู... เขาจะไปใช้ไหม?
 (BBC, ผลงานของ: หลินจื่อเว่ย, ชื่อเรื่อง: เจ้าหญิงพายุหิมะ, ปี: 2540)
- 9) 呵呵有的爱只有错过了才会刻骨铭心! (BBC, 微博)
 เฮอะเฮอะ...บางความรักต้องปล่อยให้หลุดลอยไปก่อน จึงจะสลักลึกอยู่ในใจ (สลักบนกระดูกจารึกในหัวใจ) ไม่รู้ลืม (BBC, Weibo)
- 10) คู่รักสลักใจทั้ง 12 คู่นี้แต่ละคู่ล้วนเดินทางมาจากต่างถิ่นฐานทั่วทุกสารทิศ (TNC, NWCOL041)
- 11) เขาได้ภรรยาที่สอดคล้องเรียบง่าย ผมได้เมียที่เหมือนมิดคอยกริดใจ ผมเลือกเองทั้งนั้น (TNC, BIO042)

- 12) มีเพียงหนึ่งเดียวนี้เปรียบประดุจความงามในฝัน เพราะเมื่อได้ประสบพบความงามนี้ ผู้ที่พบก็ยังไม่
อยากจะ**ปักใจ**เชื่อว่าเป็นความจริงว่ามีความงามเช่นนี้อยู่ในโลก (TNC, ACHM001)
- 13) พวกคนงานต่างพากันแปลกใจและ**ดำใจ**กับลมแรงที่พัดโหมลงมาใส่พวกเขาอย่างไม่มีปี่ขลุ่ย
(TNC, BIO035)

มโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นแผ่นหรือพื้นผิวนั้นมีปรากฏในทั้งภาษาจีนและภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ (7) “一片心 [อีเพียนซิน] ใจหนึ่งดวง; หัวใจ (ความหมายลักษณะอุปลักษณ์ ไม่มีบัญญัติไว้ในพจนานุกรม)” ความหมายประจำรูปศัพท์ว่า แผ่นใจหนึ่งแผ่น โดยมีคำว่า “片 [เพียน] ศัพท์บอกจำนวน ใช้กับของที่มีลักษณะเป็นแผ่น” เข้าประกอบในวลีนี้ ตัวอย่างที่ (8) “心版 [ซินป่าน] หัวใจ (ความหมายลักษณะอุปลักษณ์ ไม่มีบัญญัติไว้ในพจนานุกรม)” ความหมายประจำรูปศัพท์ว่า แผ่นใจ โดยมีคำว่า “版 [ป่าน] ของที่มีลักษณะเป็นแผ่น เช่น ไม้กระดาน หรือ เหล็กแผ่น” เข้าประกอบในคำนี้ ตัวอย่างที่ (9) “刻骨銘心 [เค่อกู๋หมิงซิน] ใช้เปรียบถึงการจดจำไว้ในใจอย่างลึกซึ้งและไม่มีวันลืมเลือน” มีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า สลักบนกระดูกจารึกในหัวใจ โดยมีคำว่า “銘 [หมิง] การสลักไว้เพื่อรำลึก” เข้าประกอบในสำนวนนี้ ตัวอย่างที่ (10), (11), (12) และ (13) ในภาษาไทยปรากฏการใช้คำที่สะท้อนการฝังความรู้สึกไว้ในใจที่หลากหลาย ดังเช่น “สลักใจ” “กรีดใจ” “ปักใจ” และ “ดำใจ” เป็นต้น

เมื่อมองว่า “ใจ” เป็นพื้นที่สองมิติ ผู้ใช้ภาษาทั้งสองภาษาต่างมีมโนทัศน์คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มองว่า “ใจ” เป็นแผ่นหรือพื้นผิว อย่างไรก็ตาม ทั้งสองภาษามีลักษณะเฉพาะของตนเอง โดยภาษาจีนมีคำปรากฏคำว่า “一片心 [อีเพียนซิน] แผ่นใจหนึ่งแผ่น” และ “心版 [ซินป่าน] แผ่นใจ” ซึ่งไม่ปรากฏในภาษาไทยโดยตรง แม้ภาษาไทยจะไม่ใช้มโนทัศน์ลักษณะเดียวกัน แต่ทั้งสองภาษากลับมีแนวคิดร่วมในเชิงเปรียบเทียบว่า “ใจ” คือพื้นผิวที่สามารถถูกกระทำ อาทิ การสลักหรือฝังความรู้สึกไว้ในใจ ซึ่งแสดงถึงการจดจำอย่างลึกซึ้ง ตัวอย่างเช่น ภาษาจีนใช้คำว่า “刻骨銘心 [เค่อกู๋หมิงซิน] สลักบนกระดูกจารึกในหัวใจ” ส่วนภาษาไทยใช้ว่า “สลักใจ” อย่างไรก็ตาม ภาษาไทยมีความหลากหลายในคำกริยาที่แสดงการกระทำต่อพื้นผิวของใจมากกว่าภาษาจีน เช่น “กรีด” “ปัก” และ “ดำ” เป็นต้น

ตารางที่ 2 ลักษณะอุปลักษณ์เชิงพื้นที่แบบสองมิติของคำว่า “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทย

ภาษาจีน	ภาษาไทย
1. “心 [ซิน] ใจ” ถูกมองว่าเป็นแผ่นหรือพื้นผิวราบ ดังปรากฏคำและสำนวนที่ว่า “一片心 [อีเพียนซิน] แผ่นใจหนึ่งแผ่น”, “心版 [ซินป่าน] แผ่นใจ” เป็นต้น ทั้งยังมีสำนวนที่มีความหมายแสดงถึงการฝังความรู้สึกไว้ในใจ เช่น “刻骨銘心 [เค่อกู๋หมิงซิน] สลักบนกระดูกจารึกในหัวใจ” อันมีความหมายเดียวกันกับคำว่า “สลักใจ” ในภาษาไทย	1. “ใจ” ในภาษาไทยถูกมองว่าเป็นแผ่นหรือพื้นผิวราบเหมือนในภาษาจีน แต่ภาษาไทยไม่ปรากฏมโนทัศน์ว่า “ใจ” มีลักษณะทางกายภาพเป็นแผ่นโดยตรงแบบในภาษาจีน แต่ปรากฏมโนทัศน์ว่า “ใจ” เป็นลักษณะพื้นผิวที่สามารถถูกกระทำเช่นเดียวกับในภาษาจีน ต่างตรงที่ภาษาไทยมีคำกริยาที่สามารถกระทำกับพื้นผิว “ใจ” ที่หลากหลายมากกว่าในภาษาจีน เช่น คำว่า “สลักใจ” “กรีดใจ” “ปักใจ” และ “ดำใจ” เป็นต้น

3. อุปลักษณ์เชิงพื้นที่ในลักษณะสามมิติ

นอกจากแนวคิดเรื่องพื้นที่หนึ่งมิติและสองมิติแล้ว พื้นที่สามมิติก็มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับอุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “心 [ซิน] ใจ” เช่นกัน โดยพื้นที่สามมิติซึ่งประกอบด้วยความยาว (แกน X) ความกว้าง (แกน Y) และความสูง (แกน Z) เป็นพื้นฐานสำคัญในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ในโลกของมนุษย์ และสะท้อนถึงความสัมพันธ์เชิงตำแหน่งระหว่างวัตถุและทิศทางการเคลื่อนไหว ภาษณะถือเป็นภาพแทนของพื้นที่สามมิติที่เด่นชัดที่สุด เพราะมีลักษณะของการทอหุ้มภายนอกและมีทิศทางภายในภายนอก ซึ่งมักถูกนำมาใช้ในอุปลักษณ์อุปลักษณ์แทนความสัมพันธ์ทางสังคมและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ซับซ้อน ทั้งนี้ พื้นที่ทางกายภาพใด ๆ ที่มีขอบเขต หรือถูกจินตนาการให้มีขอบเขตสามารถเรียกว่า “ภาษณะ” ได้ทั้งสิ้น (Lu, 2018; Zhang, 2018) ลักษณะของอุปลักษณ์เชิงพื้นที่ในรูปแบบสามมิติดังกล่าวสามารถพบได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

3.1 “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทยถูกอุปลักษณ์ให้เป็นเหมือนห้องหนึ่งห้องหรือภาษณะอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีพื้นที่ภายในที่สามารถที่จะบรรจุหรือถ่ายเทบุคคล สิ่งของ หรือสภาวะอารมณ์ข้างในได้ ดังตัวอย่าง เช่น

- 14) 我说：“刘易斯，我不知道自己是否会不再爱您，可我知道只要我活着，您就永远在我心间。” (BBC, 作者：西蒙娜·德·波伏娃, 作品名称：《名士风流》)

ข้ากล่าวว่: “ลูอิส ข้าไม่อาจรู้ได้ว่าตนเองจะเลิกรักท่านหรือไม่ แต่ข้ารู้ว่า ตราบใดที่ข้ายังมีชีวิตอยู่ ท่านจะอยู่ในใจ (ห้องใจ) ของข้าตลอดไป”

(BBC, ผลงานของ: ซิโมน เดอ โบวัวร์, ชื่อเรื่อง: บุรุษผู้สง่างาม)

- 15) 我不奢求这种生活，只求平凡亦可幸福.简单快乐亦就心满意足。 (BBC, 微博)

ข้าไม่ปรารถนาชีวิตที่ฟุ่มเฟือยเช่นนี้ ขอเพียงความธรรมดาที่เปี่ยมสุข ความเรียบง่ายที่เปี่ยมด้วยความสุขก็ทำให้ใจพอเพียงและอิ่มเอมแล้ว (ใจเต็มปณิธานสมบูรณ์) (BBC, Weibo)

- 16) 这首无论曲和词都很入心。 (BBC, 微博)

ทั้งทำนองและเนื้อเพลงเพลงนี้กินใจ (เข้าใจ) มาก (BBC, Weibo)

- 17) แค่นี้รับรู้ชื่อของเธอและเขานั้นมีความหมายเดียวกัน นานี้ความคิดบางอย่างแล่นวูบเข้าสู่ใจ มันรวดเร็วเสียจนเจ้าตัวยังตกใจและเผาคู่ตัวเองที่ปล่อยใจไปกับความรู้สึกเพื่อเจ้า เข้าข้างตัวเองอย่างน่าละอาย (TNC, PRNV002)

- 18) ขณะที่คนอื่นเข้าใจกันว่าท่านพันธุละตายเพราะน้ำมือโจรจริง ที่มีการายณะเป็นคนเดียวที่รู้ความจริงว่าท่านตายเพราะอะไร (TNC, NACHM068)

ภาษาจีนมีมีนทัศน์ว่า “心 [ซิน] ใจ” เป็นภาษณะ ซึ่งสามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ลงไปได้ ลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นผ่านคำต่าง ๆ ที่ประกอบกับคำว่า “心 [ซิน] ใจ” จนเกิดเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับการบรรจุ ความเต็ม หรือการเคลื่อนย้ายเข้าออกภายในใจ เช่น ตัวอย่างที่ (14) “心间 [ซินเจียน] ห้องใจ (คำรูปแบบอุปลักษณ์ ไม่มีบัญญัติไว้ในพจนานุกรม)” มีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า ห้องใจ เนื่องด้วยมีคำว่า “间 [เจียน] ห้อง” เข้าประกอบในคำนี้ ตัวอย่างที่ (15) “心满意足 [ซินหมานอู่] พึงพอใจอย่างยิ่ง” มีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า ใจเต็มปณิธานสมบูรณ์ โดยมีคำว่า “满 [หม่าน] เต็ม” เข้าประกอบในสำนวนนี้ ตัวอย่างที่ (16) “入心 [รุ่ซิน] เข้าใจ; เข้าไปในหัวใจ ทำให้เกิดความคิดความรู้สึกร่วมกัน (Yao, 2020)” มีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า เข้าใจ หรือ เข้าไปในหัวใจ โดยมีคำว่า “入 [รุ่] เข้า” เข้าประกอบในคำนี้ โดยความหมายที่กล่าวถึง “เข้าไปในหัวใจ” นี้สอดคล้องกับภาษาไทยในตัวอย่างที่ (17) ที่มีคำว่า “เข้าสู่ใจ” ทั้งนี้ในบริบทของความหมายตามรูปคำศัพท์ในคำว่า “入心 [รุ่ซิน] เข้าใจ” ในภาษาจีน และ “เข้าใจ” ใน

ภาษาไทย ดังตัวอย่างที่ (16) และ (18) กลับมีความหมายที่ต่างกันไป เนื่องด้วยคำว่า “เข้าใจ” ในภาษาจีน มีความหมายที่แสดงถึง การมีความคิด ความรู้สึก การมีอารมณ์ร่วมกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในขณะที่ “เข้าใจ” ในภาษาไทย หมายถึง การรู้เรื่องหรือการเข้าใจความหมาย ซึ่งไม่ได้มีมิติของความรู้สึกร่วมเหมือนในภาษาจีน ซึ่งสะท้อนถึงความแตกต่างทางมโนทัศน์ระหว่างสองภาษานี้อย่างชัดเจน

3.2 เมื่อ “ใจ” ถูกมองว่าเป็นพื้นที่สามมิติ ย่อมมีทั้งด้านในและด้านนอกสามารถเปิดหรือปิดและขึ้นหรือลงได้ จึงเกิดคำกลุ่มที่บอกทิศทางเกี่ยวกับอุปลักษณ์ “ใจ” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

19) “哇，一万美金，八九万人民币哪。”我听他那么说，心里大为震动。（BBC，主演：南强，剧名：《稀世古钱》，1999 年）

“ว้าว หนึ่งหมื่นเหรียญดอลลาร์ เท่ากับแปดถึงเก้าหมื่นหยวนเลยนะ” พอได้ยินเขาพูดเช่นนั้นในใจของข้าก็รู้สึกสะเทือนอย่างรุนแรง (BBC, ผลงานของ: หานเฉียนยง, ชื่อเรื่อง: เงินโบราณล้ำค่าปี: 2542)

20) 世界上最痛苦的是我把你装进了心里，而你却把我丢弃在你的心外。（BBC，微博）

“สิ่งที่เจ็บปวดที่สุดในโลก คือการที่ฉันเก็บเธอไว้ในใจ แต่เธอกลับผลักไสฉันออกไปนอกใจของเธอ” (BBC, Weibo)

21) 刘亚民不仅在学习上关心学生，而且在生活上也考虑得十分周到。（BBC，《人民日报》，2001 年）

หลิว ย่าหมิน ไม่เพียงเอาใจใส่ (ปิดใจ) นักเรียนในเรื่องการเรียนเท่านั้น แต่ยังดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการใช้ชีวิตอย่างรอบคอบด้วย (BBC, หนังสือพิมพ์ประชาชน ปี 2544)

22) 今晚心情不错，吃玉米和花生吃得好开心。（BBC，微博）

คืนนี้อารมณ์ดีมาก กินข้าวโพดกับถั่วลิสงอย่างมีความสุข (เปิดใจ) (BBC, Weibo)

23) 可能我比较心高气傲一点吧？我自来不肯服人。（BBC，主演：柳残阳，剧名：《断肠花》，1988 年）

บางทีฉันอาจจะเป็นคนที่ยิ่งทะนง (ใจสูงลมเย่อหยิ่ง) เกินไปก็ได้มั้ง? ฉันเป็นคนที่ไม่เคยยอมใครมาตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้ว (BBC, ผลงานของ: ลิวฉานหยาง, ชื่อเรื่อง: ดอกไม้แห่งความอาดูร ปี: 2531)

24) 可惜警察对此并不太上心。（BBC，作者：爱诗乐·沛克，作品名称：《忧伤的时候,到厨房去》）

น่าเสียดายที่ตำรวจกลับไม่ได้ใส่ใจ (ขึ้นใจ) เรื่องนี้เท่าไรนัก (BBC, ผลงานของ: ไอซ์เลต เพค, ชื่อเรื่อง: เมื่อเศร้าใจ ให้ไปที่ห้องครัว)

25) 你不仅动不了他一根毫毛，甚至于还得对他俯首听命、降心相从！（BBC，作者：张平，作品名称：《抉择》）

เธอไม่เพียงแค่ทำอะไรเขาไม่ได้แม้แต่นิดเดียว แต่ยังต้องก้มหน้ายอมตามและจำใจเชื่อฟัง (ยอมลดใจแล้วปฏิบัติตามกัน) เขาก็ด้วย! (BBC, ผลงานของ: จังผิง, ชื่อเรื่อง: ทางเลือก)

26) เว้นแต่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะได้รู้ถึงเจตนาอันซ่อนอยู่ในใจของผู้แสดงนั้น (TNC, ACSS043)

27) การนอกใจของยลทำร้ายจิตใจนี้รา และส่งผลกระทบรุนแรงถึงลูกสาวของพวกเขาสองคน (TNC, ACHM004)

28) เป็นการศรัทธามืดอันเกิดจากความไม่รู้จักจริง ไม่เคยตายจริง ผู้มีศรัทธามืดได้ชื่อว่าเป็นผู้ปิดใจ การปิดใจจะทำให้รู้สึกคับแคบ ไม่อาจสบาย (TNC, NACHM098)

- 29) การฟังนั้นเป็นภาวะที่บุคคลหนึ่ง**เปิดใจ**ของตนเองให้กว้างที่สุดที่จะรับการส่งสารจากอีกบุคคลหนึ่งได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน (TNC, ACHM056)
- 30) รัชกาลที่ ๔ ทรงอธิบายถึงมนุษย์ว่าเป็นสัตว์**มีใจสูง** (TNC, ACSS101)
- 31) ท่านพุทธทาสยังจดจำเพื่อนเด็กวัดร่วมรุ่นได้**ขึ้นใจ** (TNC, MG029)
- 32) ในอดีตชาติพวกนี้มักทำทานพอประมาณ รักษาศีลพอประมาณ แต่ชอบมีความคิดแหวกแนวพิลึกกึกกือ **ไม่ค่อยลงใจ**สนิทกับทานและศีล (TNC, NACHM104)

ในภาษาไทยและภาษาจีนในเรื่องของอุปลักษณ์เชิงพื้นที่สามมิติ ที่ใช้คำเกี่ยวกับทิศทางประกอบกับคำว่า “ใจ” มีอยู่หลายคำ โดยบางคำมีความหมายเหมือนกันแต่บางคำมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้สองกลุ่ม ดังนี้

3.2.1 ตัวอย่างคำที่มีความหมายเหมือนกัน

- 1) ตัวอย่างที่ (19) และ (26) ในภาษาจีน คำว่า “里 [หลี่] ใน” เมื่อนำมาประกอบกับคำว่า “心 [ซิน] ใจ” เป็น “心里 [ซินหลี่] ภายในความคิด; ในสมอง” ซึ่งมีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า “ในใจ” ซึ่งสอดคล้องกับคำว่า “ในใจ” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกัน

3.2.2 ตัวอย่างคำที่มีความหมายแตกต่างกัน

- 2) ตัวอย่างที่ (20) และ (27) ในภาษาจีน คำว่า “外 [ไ่ว่] นอก; ข้างนอก” เมื่อนำมาประกอบกับ “心 [ซิน] ใจ” เป็น “心外 [ซินไ่ว่] นอกใจ; ภายนอกของหัวใจ (ความหมายลักษณะอุปลักษณ์ ไม่มีบัญญัติไว้ในพจนานุกรม)” ให้ความหมายเชิงไม่ให้ความสำคัญ อยู่นอกสายตา แต่ในภาษาไทย คำว่า “นอกใจ” กลับมีความหมายเฉพาะเจาะจงว่า ไม่ซื่อตรงต่อสามีหรือภรรยาด้วยการคบชู้สาว ซึ่งในภาษาจีนจะใช้คำอื่น คือ “出轨 [ชูกุ้ย] ออกนอกกลุ่มนอกทาง” และ“偷情 [โถวฉิง] ลักลอบรักกัน”
- 3) ตัวอย่างที่ (21) และ (28) คำว่า “关 [กวน] ปิด” เมื่อประกอบกับ “心 [ซิน] ใจ” เป็น “关心 [กวนซิน] ให้ความสนใจ, เป็นห่วง, เป็นกังวล” สะท้อนถึงความรู้สึกเอาใจใส่หรือห่วงใย ซึ่งในภาษาจีน ความหมายประจำรูปคือ “ปิดใจ” แต่ในภาษาไทยคำว่า “ปิดใจ” กลับมีความหมายในเชิงการปิดกั้นทางความคิด (Yao, 2020) หรือ การไม่ยอมรับความคิดเห็นหรือข้อมูลที่แตกต่าง ซึ่งอาจนำไปสู่การปิดกั้นการพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์
- 4) ตัวอย่างที่ (22) และ (29) คำว่า “开 [ไค] เปิด” เมื่อประกอบกับ “心 [ซิน] ใจ” เป็น “开心 [ไคซิน] สนุกสนานเพลิดเพลิน, สบายอกสบายใจ” ซึ่งในภาษาจีนความหมายประจำรูปคือ “เปิดใจ” ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับความรู้สึกและอารมณ์ แต่ในภาษาไทย “เปิดใจ” กลับหมายถึงการเปิดรับความคิด (Yao, 2020) ซึ่งเป็นกระบวนการ ยอมรับฟังความคิดเห็นหรือพิจารณาแนวคิดที่แตกต่างจากตนเอง
- 5) ตัวอย่างที่ (23) และ (30) แสดงการใช้คำว่า “高 [เกา] สูง” ประกอบกับ “心 [ซิน] ใจ” เป็น “心高 [ซินเกา] ใจสูง (ความหมายลักษณะอุปลักษณ์ ไม่มีบัญญัติไว้ในพจนานุกรม)” ในภาษาจีนคำนี้จะปรากฏร่วมในสำนวน “心高气傲 [ซินเกาชีเอ้อ] ใช้พรรณาลักษณะของบุคคลที่มองตนเองว่าสูงส่งกว่าผู้อื่นและมีท่าทีหยิ่งยโสอย่างมาก” ซึ่งมีความหมายตามรูปศัพท์ของสำนวนคือ “ใจสูงลมเย่อหยิ่ง” ในทางกลับกัน คำว่า “ใจสูง” ในภาษาไทยกลับหมายถึง มีใจที่وبرมมาดี หรือมีใจใฝ่ในทางดี ซึ่งแสดงถึงคุณลักษณะเชิงบวกอย่างชัดเจน

- 6) ตัวอย่างที่ (24) และ (31) แสดงการใช้คำว่า “上 [ชัง] ขึ้น; ขึ้นไปสู่ข้างบน” ประกอบกับ “心 [ซิน] ใจ” เป็น “上心 [ชังซิน] เอาใจใส่” โดยเป็นคำสื่อถึงสภาพจิตใจที่ผูกพันหรือให้ความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างจริงจัง ซึ่งคำนี้มีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า “ขึ้นใจ” ซึ่งมีความหมายแตกต่างจากในภาษาไทยที่มีความหมายว่า เจนใจ หรือ จำได้แม่นยำ ซึ่งสื่อถึงความสามารถในการจดจำข้อมูลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน
- 7) ตัวอย่างที่ (25) และ (32) แสดงการใช้คำว่า “降 [เจียง] ตกลง; ลดลง” ประกอบกับ “心 [ซิน] ใจ” เป็น “降心 [เจียงซิน] ลดใจลง; ลงใจ (ความหมายลักษณะอุปลักษณ์ ไม่มีบัญญัติไว้ในพจนานุกรม)” ซึ่งมักพบในสำนวนจีนที่ว่า “降心相从 [เจียงซินเซียงจง] การยอมลดทิวหรือความคิดของตนเพื่อปฏิบัติตามผู้อื่นด้วยความอ่อนน้อม” โดยมีความหมายประจำรูปศัพท์ว่า ยอมลดใจแล้วปฏิบัติตามกัน ในขณะที่ภาษาไทยใช้คำว่า “ลงใจ” เพื่อสื่อถึงการคลุกคลีหรือมีจิตใจผูกพันอย่างเต็มที่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (เหยา ซือฉี, 2563) แม้ทั้งสองคำจะแสดงถึงความเกี่ยวข้องกับจิตใจหรือความคิดเหมือนกัน แตต่างกันในมิติของท่าทีและระดับการมีส่วนร่วมทางอารมณ์

จากการศึกษาการใช้อุปลักษณ์เชิงพื้นที่สามมิติของคำว่า “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทย พบว่าทั้งสองภาษามีการใช้คำที่เกี่ยวข้องกับทิศทาง เช่น “ใน”, “นอก”, “ปิด”, “เปิด”, “สูง”, “ขึ้น”, และ “ลง” ประกอบกับคำว่า “ใจ” เพื่อสื่อความหมายเชิงอุปลักษณ์ โดยสามารถแบ่งลักษณะการใช้เหล่านี้ออกเป็นสองกลุ่มหลัก คือ กลุ่มคำที่มีความหมายเหมือนกัน และกลุ่มคำที่มีความหมายแตกต่างกันอย่างชัดเจน ตัวอย่างของคำที่มีความหมายเหมือนกัน ได้แก่ “ในใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทย ซึ่งต่างสะท้อนถึงความหมายว่าอยู่ภายในจิตใจ ส่วนกลุ่มคำที่มีความหมายต่างกัน เช่น “นอกใจ” ในภาษาจีนหมายถึงสิ่งที่อยู่นอกใจหรือไม่ให้ความสำคัญ ในขณะที่ภาษาไทยกลับหมายถึงการไม่ซื่อสัตย์ต่อคู่ครอง นอกจากนี้ยังมีคำอื่น ๆ เช่น “ปิดใจ”, “เปิดใจ”, “ใจสูง”, “ขึ้นใจ” และ “ลงใจ” ในทั้งสองภาษาล้วนแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทั้งในเชิงความหมาย เจตคติ และระดับอารมณ์ที่ผู้ใช้ภาษาสื่อออกมา อันเป็นผลจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมและระบบโนทัศน์ที่ต่างกันของแต่ละภาษา

ตารางที่ 3 ลักษณะอุปลักษณ์เชิงพื้นที่แบบสามมิติของคำว่า “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทย

ภาษาจีน	ภาษาไทย
1. “心 [ซิน] ใจ” ในภาษาจีนถูกอุปลักษณ์ให้เป็นพื้นที่สามมิติ ที่มีลักษณะเหมือนห้องหนึ่งห้อง หรือภาชนะอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีพื้นที่ภายใน ดังตัวอย่าง เช่น “心间 [ซินเจียน] ห้องใจ” และ “心满意足 [ซินหม่านอู่] ใจเต็ม ปรนิธานสมบูรณ์” เป็นต้น เมื่อมองว่า “心 [ซิน] ใจ” เป็นภาชนะหรือห้องที่มีพื้นที่ภายใน จึงสามารถเข้าไปในพื้นที่นั้นได้ จึงปรากฏคำว่า “入心 [รู่ซิน] เข้าใจ; เข้าไปในหัวใจ” 2. “心 [ซิน] ใจ” ถูกมองว่าเป็นพื้นที่ยอมมีทั้งด้านในและด้านนอกสามารถเปิดหรือปิดและขึ้นหรือลงได้ จึงปรากฏคำว่า “心里 [ซินหลี่] ในใจ”, “心外 [ซินไ่ว] นอกใจ”, “关心 [กวนซิน] ปิดใจ”, “开心 [ไคซิน] เปิดใจ”, “心高气傲 [ซินเกาซีเอ้อ] ใจสูงลมเย่อหยิ่ง”, “上心 [ซังซิน] ขึ้นใจ” และ “降心 [เจียงซิน] ลดใจลง; ลงใจ”	1. “ใจ” ในภาษาไทยมีอุปลักษณ์ในแบบเดียวกันกับภาษาจีน ซึ่งมีความสอดคล้องและแตกต่างในประเด็นของคำว่า “เข้าใจ”, “เข้าไปในหัวใจ” และ “เข้าสู่ใจ” โดยในประเด็นที่สอดคล้องกับภาษาจีนคือในกรณีของคำทั้งสามคำมีความหมายแสดงถึงการมีความคิด ความรู้สึก การมีอารมณ์ร่วมกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ที่แตกต่างกันคือคำว่า “เข้าใจ” ในภาษาไทยยังมีความหมายในอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การแสดงถึงการรับรู้เรื่องราวหรือการเข้าใจความหมาย อันเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทย 2. “ใจ” ในภาษาไทยมีอุปลักษณ์ในแบบเดียวกันกับภาษาจีน ซึ่งมีความหมายที่คล้ายคลึงกับภาษาจีน เช่น “ในใจ” รวมถึงคำที่มีความหมายแตกต่างกันกับภาษาจีนอย่างชัดเจน เช่น “นอกใจ”, “ปิดใจ”, “เปิดใจ”, “ใจสูง”, “ขึ้นใจ” และ “ลงใจ” ซึ่งเป็นผลมาจากวัฒนธรรมและระบบโน้ตทัศน์ที่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณ์เชิงพื้นที่ของคำว่า “ใจ” ในภาษาจีนและภาษาไทย พบว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมิติทัศน์ของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 2016) โดยอาศัยแนวทางการวิเคราะห์เชิงสามมิติจากงานวิจัยของ Dai & Yu (2019), Lu (2018) และ Wang (2001) ซึ่งพบว่าทั้งสองภาษามีการใช้อุปลักษณ์เชิงพื้นที่เพื่อกำหนดความหมายและสร้างภาพนามธรรมของ “ใจ” โดยเฉพาะอุปลักษณ์ “ใจเป็นพื้นที่” ที่ปรากฏอย่างเด่นชัดและมีลักษณะร่วมกันในทั้งสองภาษา ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คยอง อิน ปาร์ค (2558) ที่เปรียบเทียบมิติทัศน์ “ใจ” ระหว่างภาษาไทยและภาษาเกาหลี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคล้ายคลึงในการใช้แนวคิดอุปลักษณ์ในกลุ่มภาษาต่างตระกูลและสนับสนุนแนวคิดที่ว่าอุปลักษณ์ไม่ใช่เพียงปรากฏการณ์ทางภาษา แต่เป็นกลไกทางปริชาณที่มนุษย์ใช้เพื่อรับรู้โลก สร้างระบบแนวคิด และจัดระเบียบการแสดงออกของความคิดอย่างมีแบบแผน โดยกลไกนี้ปรากฏในภาษาต่าง ๆ ทั่วโลกอย่างเป็นธรรมชาติ (Chen, 2005; Lakoff & Johnson, 2016).

แม้ว่าผลการศึกษาในงานวิจัยเรื่องนี้จะชี้ให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันของการใช้อุปลักษณ์เชิงพื้นที่ระหว่างภาษาจีนและภาษาไทยในหลายประเด็น อย่างไรก็ตาม ยังมีความแตกต่างกันหลายประการปรากฏ

อยู่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ซือฉี เหยา (2564) ที่ศึกษาการใช้คำว่า “细心 [ซื่อจิน] บาง-ใจ” และ “粗心 [ซูจิน] หนา-ใจ” รวมถึงงานของ เหยา ซือฉี (2563) ที่วิเคราะห์คำว่า “ใจสูง”, “ขึ้นใจ” และ “ลงใจ” ตลอดจนงานของ Yao (2020) ที่ศึกษาอุปลักษณะในคำว่า “เปิดใจ”, “ปิดใจ” และ “เข้าใจ” ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างด้านการใช้ภาษาในเชิงมโนทัศน์ที่เกิดจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นฐานทางปริชาณและภูมิหลังทางวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้นมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการทำความเข้าใจอุปลักษณะ ดังที่ Shu (2020) ได้กล่าวว่า การเข้าใจอุปลักษณะเป็นองค์ประกอบสำคัญของทฤษฎีอุปลักษณะ ซึ่งความรู้พื้นฐานและบริบท มีอิทธิพลอย่างมากต่อการตีความอุปลักษณะ และ Lu (2018) ได้อธิบายโดยสรุปได้ว่า “วัฒนธรรมแต่ละชาติมีลักษณะเฉพาะที่เกิดจากกระบวนการทางประวัติศาสตร์และผลิตผลทางวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ แม้ว่าการรับรู้จะเป็นกิจกรรมทางจิตใจของมนุษย์ แต่โดยเนื้อแท้แล้ว มันเป็นกระบวนการที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกภายในกับโลกภายนอก โดยมีปัจจัยทางวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำกับและจัดระเบียบความคิด” ดังนั้น อุปลักษณะจึงมิใช่เพียงกลไกทางภาษา หากแต่เป็นภาพสะท้อนของระบบมโนทัศน์และวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้นโดยตรง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำว่า “ใจ” เป็นคำหลักในการสืบค้นข้อมูลตัวอย่าง อย่างไรก็ตาม ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีลักษณะเด่นในด้านความหลากหลายทางคำศัพท์ โดยเฉพาะคำที่มีความหมายใกล้เคียงหรือเหมือนกัน ซึ่งทิพย์สุดา นัยทรัพย์ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า “ภาษาไทยเรานั้นเป็นภาษาที่มีความร่ำรวยทางภาษา เนื่องด้วยมีคำหลากหลายที่มีความหมายแบบเดียวกัน” ดังนั้น หากมีการศึกษาวิจัยในอนาคตที่ขยายขอบเขตของคำค้นให้ครอบคลุมคำอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงหรือเหมือนกันกับคำว่า “ใจ” ย่อมจะสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมและลุ่มลึกยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาจีนและภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะในด้านการออกแบบกิจกรรมเรียนรู้เชิงเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การจัดชุดคำอุปลักษณะ “ใจ” เป็นพื้นที่ตามแนวคิดสามมิติ (เส้น พื้นผิว ภาชนะ) เพื่อขยายขอบเขตคำศัพท์และเสริมความเข้าใจเชิงมโนทัศน์ โดยสามารถประยุกต์ผ่านการใช้บัตรคำ สื่อภาพ หรือกิจกรรมทายความหมายที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- 1.2 ด้านการแปลระหว่างภาษาไทยและภาษาจีน ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแปล โดยเฉพาะการแปลวรรณกรรมและวรรณคดี ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจในความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมของทั้งสองภาษา ผู้แปลสามารถใช้ข้อมูลจากงานวิจัยเพื่อเพิ่มความแม่นยำในการถ่ายทอดความหมายให้สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมของภาษาปลายทางได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 การศึกษาครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตของคำค้นให้ครอบคลุมคำอื่น ๆ ที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกับคำว่า “ใจ” เพื่อเพิ่มความครอบคลุมและความลุ่มลึกของข้อมูล อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ที่สะท้อนมโนทัศน์ทางภาษาของผู้ใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

- 2.2 ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับอุปลักษณ์เชิงพื้นที่ของคำว่า “ใจ” โดยขยายขอบเขตการเปรียบเทียบไปยังภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ลักษณะร่วมและความแตกต่างทางมนทัศน์ อันสะท้อนให้เห็นถึงบริบททางภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละภาษาได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น
- 2.3 ควรมีการศึกษาภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ทั้งในเชิงลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นนั้น ๆ รวมทั้งการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยถิ่นกับภาษาไทยมาตรฐาน ยกตัวอย่างภาษาไทยถิ่นเหนือ (ภาษาล้านนา) ซึ่งมีการใช้คำว่า “ใจ” ในรูปแบบเฉพาะ เช่น “หนาใจ”, “ใจยาว”, “ใจสั้น”, “ออกใจ” เป็นต้น (จรรย์ สุนทรสิงห์, ม.ป.ป.) เพื่อให้เข้าใจระบบมนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในบริบททางวัฒนธรรมที่หลากหลายยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- คยอง อิน ปาร์ค. (2558). มโนทัศน์ของคำว่า ใจ ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาเกาหลี. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 15(2), 199-212.
- จรรย์ สุนทรสิงห์. (ม.ป.ป.). *มรดกล้านนา พจนานุกรมภาษาล้านนา-ไทย, ไทย-ล้านนา*. ม.ป.ท. <https://moradoklanna.com/dict/>
- ชัชวดี ศรลัมพ์. (2548). อุปลักษณ์ตามแนวคิดของทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 5(1), 1-16.
- จิ๋ว จิ๋ววัน. (2563). *พจนานุกรมไทย-จีน ฉบับสมบูรณ์ทันสมัย*. บุ๊คไทม์.
- ชื้อฉี เหยา. (2564). อุปลักษณ์มนทัศน์ “ใจเป็นวัตถุสิ่งของ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน. *วารสารธรรมศาสตร์*, 40(2), 24-52.
- ทิพย์สุดา นัยทรัพย์. (2550). ภาษาไทย: ภาษามีเอกลักษณ์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 3(1), 42-46.
- เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2546). *พจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่ ฉบับพิมพ์หนังสือตัวย่อ*. รวมสาส์น.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (ม.ป.ป.). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. ม.ป.ท. <https://dictionary.orst.go.th/>
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2543). *เกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทย*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เหยา ชื้อฉี. (2563). อุปลักษณ์มนทัศน์ “ใจเป็นพื้นที่” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 27(2), 215-239.
- Changmai, P., Phongbunchoo, Y., Koči, J., & Flegontov, P. (2023). Reanalyzing the genetic history of Kra-Dai speakers from Thailand and new insights into their genetic interactions beyond Mainland Southeast Asia. *Scientific Reports*, 13. <https://doi.org/10.1038/s41598-023-35507-8>
- Chen, Z. (2005). *Cognitive linguistics research*. Shandong Education Press.
- Dai, W., & Yu, X. J. (2019). Cognitive analysis of metaphors and metonymies of the Chinese character “heart”. *Overseas English*, (6), 73-85.

- Fan, H., Gong, X., and Dai, W. P. (2008). A preliminary discussion on the metaphor of “heart”. *Modern Chinese*, (5), 44-45.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2016). *Metaphors we live by* (He, W. Z., Trans.). Zhejiang University Press. (Original work published 1980)
- Li, F. Y. (2008). *An Introduction to Cognitive Linguistics*. Peking University Press.
- Lu, C. (2018). A comparative study of spatial metaphors of “heart” in Chinese and Russian. *Proceedings of the 11th Postgraduate Academic Seminar and the 1st Doctoral Forum on Foreign Languages and Literatures of The College of Foreign Languages and Cultures, Xiamen University* (1–12).
- Mei, M. (2017). *A Complete Collection of Chinese Idioms* 3rd Edition. The Commercial Press International Co., LTD.
- Shu, D. F. (2000). *Studies in Metaphor*. Shanghai Foreign Language Education Press.
- Wang, W. B. (2001). The Mental Structures of Spatial Metaphorization of “Xin” (Heart) in Chinese. *Journal of PLA University of Foreign Languages*, 24(1), 57–60.
- Wu, W. S. (2011). *Cognitive Linguistics and Chinese Studies*. Fudan University Press.
- Yao, S. Q. (2020). Conceptual Metaphor “THE HEART IS A CONTAINER” in Thai in Comparison with Mandarin Chinese. *Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University*, 12(1), 113-139.
- Zhang, J. J. (2018). Container Metaphor, Differential Mode of Association, and Ethnic Psychology. *Journal of Southwest Minzu University (Humanities and Social Sciences Edition)*, (5), 214-221.